

HVAD ER SAMTIDSKUNST?

Samtidskunst stiller spørgsmål ved den måde hvorpå vi ser, oplever og agerer i og med verden. Samtidskunst er kunst, der produceres i dag, bredt defineret som kunsten fra 1960 og frem til i dag. Det er imidlertid ikke al kunst, der er produceret de sidste 40- 50 år, der kaldes samtidskunst. I et forsøg på at indkredse samtidskunstens mange facetter har vi listet en række karakteristika omhandlende udtryksformer, værkforståelse, forholdet mellem værk og beskuer mm. Hvert punkt eksemplificeres med værker fra [Samtidskunst og visuel kultur](#)

Udover de traditionelle kunstneriske udtryksformer som maleri, skulptur og grafik anvender samtidskunstnere en vifte af nye medier:

Fotografi: Fotografiet blev opfundet i 1839, men fik først sin store anerkendelse som kunstnerisk udtryksform i 1980'erne. Siden er det blevet et af samtidskunstens foretrukne medier.

Eksempler: [Tine Harden: Anders Fogh Rasmussen på Marienborg](#), [Malick Sidibé: Les Rois du Pop](#), [Lisa Rosenmeier: The Perfect Life nr. 991](#)

Mediekunst: Mediekunst anvendes om udtryksformer, der benytter computer, lyd eller video. I dag internetkunst en vigtig gren indenfor mediekunst. En anden form for mediekunst er computermanipulationer.

Eksempler: [Jacob Kirkegaard: Aion](#), [Anne Katrine Dolven: Madonna with man – London/Madonna with man - Oslo](#)

Videokunst: Videokunstens pionertid var de tidlige 1970'ere. Her blev mediet især benyttet til at dokumentere performances¹. Siden har videokunsten udviklet sig til at være et selvstændigt medie, der har fået en stor udbredelse på den internationale kunstscene.

Eksempler: [Anne Katrine Dolven: Madonna with man – London/Madonna with man - Oslo](#)

Installation: En installation betegner bredt en opstilling af genstande, som beskueren kan bevæge sig rundt i og blive omsluttet af. Installationskunsten fik sin udbredelse i 1970-1980'erne ud fra et ønske om at udvikle en udtryksform, der underbyggede kunstnernes fokus på beskuerens møde med værket frem for værket i sig selv. (se værkforståelse).

Eksempler: [Mona Hatoum: Sous Tension](#), [Superflex: Biogas i Afrika](#)

Socialkunst: Kunst der ligner virkeligheden og agerer i og med virkeligheden. Socialkunst opstod i 1960'erne, hvor kunstnere skabte stedspecifikke værker² uden for gallerirummet som en kritik af kunstinstitutionerne og som en måde at agere i og med virkeligheden på.

Eksempler: [Superflex: Biogas i Afrika](#), [Yoko Uno: Wish Tree Roskilde](#)

SAMTIDSKUNST OG VISUEL KULTUR

KUNSTENS EMNER

Samtidskunst er ofte idébaseret – konceptuel, dvs. den vægter indhold frem for form. I disse værker er tanken bag værket altså vigtigere end teknik og håndværksmæssige færdigheder. Samtidskunstnere beskæftiger sig ofte med hverdagslivet og individets livsbetingelser. Samfundsmæssige og politiske emner, som for eksempel krig, fattigdom og fordomme i samfundet tages op i kunsten. Men også de små og til tider private historier om almindelige menneskers hverdagsliv tematiseres.

Eksempler: [Andreas Golder: *Gekackt non est pictum*](#), [Peter Holst Henckel: *World of Butterflies*](#)

ÆSTETIK

Oftentimes har vi en forventning om, at kunst skal være smukt - en forventning som samtidskunst ikke altid imødekommer. Samtidskunst er til tider anti-æstetisk, da indholdet ofte vægtes frem for det formelle udtryk. Samtidskunstnere fokuserer ikke blot på det smukke i verden, men også på tabuer eller den nøgterne og ærlige registrering af virkeligheden.

Eksempel: [Superflex: *Biogas i Afrika*](#)

VÆRKFORSTÅELSE

Mange samtidskunstværker lægger op til dialog og interaktion med beskueren. Mødet mellem værk og beskuer er ofte det centrale og ikke værket i sig selv. Værket åbner for en mangfoldighed af fortolkningsmuligheder alt afhængig af, hvem der møder værket, med hvilket blik og i hvilken sammenhæng. Dermed bryder samtidskunst med den autonome værkforståelse, dvs. med en forståelse af kunstværket som et afsluttet og lukket værk, der kun indeholder én sand betydning.

Mange samtidskunstværker bryder med den autonome værkforståelse, med det lukkede værk, der lægger op til en kontemplativ oplevelse. En kontemplativ oplevelse kan kort beskrives som en selvforglemmende oplevelse, der kan være sammenlignelig med en religiøs oplevelse.

Derudover er samtidskunstværker ofte vanskelige at afgrænse, da det kan være svært at gennemskue, hvad der er værket, hvor det starter, og hvor det slutter. Superflex' biogas anlæg er et godt eksempel. Hvad er værket? Er det dokumentationen af biogas via billeder mm. på museet eller er det selve beholderen i Afrika?

Eksempler: [Superflex: *Biogas i Afrika*](#), [Yoko Uno: *Wish Tree Roskilde*](#), [Lisa Rosenmeier: *The Perfect Life nr. 991*](#)

FORHOLDET MELLEM VÆRKET OG BESKUEREN

Den nye værkforståelse og de mange udtryksformer lægger op til forskellige tilgange til kunsten. Som sagt har samtidskunsten fokus på beskueren. Den beskæftiger sig med, hvad der sker med beskueren, når han/hun ser på kunsten, og hvordan beskueren fortolker kunstværket, dvs. hvad der sker med kunstværket, når nogen møder det. Nogle samtidskunstnere hævder, at et kunstværk først er i mødet med beskueren. På den måde fungerer kunstneren som en iscenesætter af situationer, der undersøger forholdet mellem kunstværk og beskuer.

Eksempler: [Yoko Uno: *Wish Tree Roskilde*](#), [Lisa Rosenmeier: *The Perfect Life nr. 991*](#)

SAMTIDSKUNST OG VISUEL KULTUR

KUNSTNERROLLEN

Kunstnerrollen har også ændret sig. Flere og flere danner kunstnergrupper, der arbejder sammen om de enkelte værker, mens andre etablerer firmaer. Kunstnere arbejder i dag ikke kun i atelier, men har fået nye arbejdsformer, hvor de agerer som en slags antropologer, der undersøger forskellige forhold i verden.

Eksempelvis samarbejder Yoko Ono med ingeniører, arkitekter og håndværkere, når hun skal skabe et projekt som *Imagine Peace Tower*, som *Wish Tree* er en del af.

Eksempler: [Yoko Ono: Wish Tree Roskilde](#), [Superflex: Biogas i Afrika](#)

SPØRGSMÅL (GRUPPEARBEJDE):

Har I tidligere set samtidskunst?

Diskuter hvordan samtidskunst adskiller sig fra eksempelvis et maleri af Picasso.

Hvad gør samtidskunst relevant for jer?

Vælg et værk fra [Samtidskunst og visuel kultur](#) og præsenter værket for jeres klasse. I præsentationen skal I argumentere for, hvorfor I har valgt netop dette værk. Der kan være mange forskellige argumenter for at vælge et værk. Det behøver ikke være det værk, der siger jer mest, det kan også være det værk, I har svært ved at forstå, synes er smukt, grimt eller lignende.

---

¹ Performance: En kunstnerisk aktivitet, der udføres foran et publikum som et teater. Men modsat teatret er det ofte ikke tekstbaseret. En af de mest omtalte performances i Danmark er Bjørn Nørgaards *Hesteofringen* i 1970 på Louisiana.

² Stedsspecifik kunst er værker, der er skabt til et givent sted ofte i det offentlige rum. Kenneth Balfelts fixerum på vesterbro er et eksempel på stedsspecifik kunst.